

ПОЛІТОЛОГІЯ

УДК 321.015

О.І. Ткач, д-р політ наук, проф.,
А.О. Ткач, здобувач**ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ТА НАСИЛЬСТВО В БРАЗИЛІЇ:
СУПЕРЕЧЛИВІ ВЗАЄМВІДНОСИНИ МОРАЛІ ТА ПОЛІТИКИ**

В статті розглядаються особливості насильства в політиці, яке для Бразилії є проблемою політичної системи. Насильство пронизує всі рівні державного управління (федеральний, регіональний, муніципальний) і всі гілки влади. Незважаючи на заходи, прийняті на державному рівні, проблема як і раніше залишається актуальною. Служби контролю розгалужуються, але при цьому не стають ефективними. Неформальні практики суспільних взаємин, що є важливою частиною бразильської політичної культури, також впливають на ефективність боротьби з насильством: в Бразилії викликана недосконалістю інститутів. Методологія статті містить системні, структурно-функціональні, порівняльно-політичний підходи, методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, спостереження, моделювання. У даній статті проаналізована природа насильства "по-бразильськи" та її особливості, заходи для боротьби з нею на всіх рівнях державного управління, досягнуті результати і нові виклики.

Ключові слова: Бразилія, насильство, демократія, політичні інститути, законодавство, безпека.

Постановка проблеми. По-перше, з'ясувати теоретико-методологічні засади політичного насильства. По-друге, виявити особливості політичного насильства в умовах недемократичних та демократичного політичних режимів.

Актуальність дослідження. Наскільки між собою пов'язані насильство і демократична держава. Одним із труднощів у вивченні політичного насильства полягає в тому, що серед політологів, соціологів, філософів відсутня єдність у розумінні сутності цього явища. Перш ніж аналізувати різні трактування поняття "політичного насильства", на наш погляд слід зупинитися на розгляді загального, кореневого поняття "насильство", по відношенню до якого "політичне насильство" виступає як часткове.

Демократія – це, перш за все, влада народу і застосовуючи насильство проти своїх громадян – то чи не застосовує вона його проти себе? Це питання досить суперечливе, адже, наприклад, на думку М. Вебера саме держава володіє монополією на законне використання насильства для політичних цілей [1, с.4].

Варто зазначити, що у літературі можна знайти чимало концепцій насильства, які ґрунтуються на досвіді різних країн світу. Майже всі погоджуються з тим, що насильство включає використання фізичної сили. Проте одностайної думки серед науковців з приводу того, чи повинні демократії застосовувати насильство щодо до своїх громадян і чи не є поняття "насильства" і "демократії" взаємовиключними.

Методи дослідження. Для вирішення завдань, поставлених у статті, переважно були використані такі наукові методи: загальнонаукові – описовий, герменевтико-політологічний, системний, структурно-функціональний, компаративний, інституційно-порівняльний; загальнологічні – емпіричний, статистичний, прогностичного моделювання та аналізу; спеціальні методи політології. Перевага надавалася методу політико-системного аналізу, за допомогою якого було виявлено спільні та відмінні характеристики базових складових принципів методологічних підходів при вивченні насильства та шляхів протидії їй у сфері політичного управління.

Виклад основного матеріалу.

Посідаючи одне з близьких до політики місць, мораль перебуває з політикою в суперечливих взаємовідносинах, що пояснюється тим, що в їх взаємодію включається етика і тому ланцюг взаємовідносин розширюється за схемою політика – етика, політика – мораль. На відміну від інших засобів соціального регулювання, мораль безпосередньо не матеріалізується в політичних інститутах влади, а об'єктивується в мові й словах, має всеохоплююче регулятивне значення і поширюється на всі політич-

ні явища, виступаючи формою і одухотворення політики, і засобом її гуманізації. Особливістю співвідношення політики і моралі є те, що мораль як визначальний регулятор суспільних відносин, оцінює і контролює політику, політика такого ж контролю не здійснює, не впливає на мораль тих чи інших життєвих дій.

В енциклопедичному словнику "Політологія", наприклад, знаходимо таке визначення: "Насилля – розуміється як державне насилля та насилля в прямому сенсі цього слова. Насилля в першому значенні – це державна влада, що спирається на право і обмежена правом. Друге тлумачення охоплює модус дії, спрямованої на навмисне нанесення шкоди суб'єктам дії чи речам або на знищення останніх". Усвідомлення того, що мілітарне мислення і насильницьке поведіння призводять до руйнівних наслідків, висуває альтернативу мілітарному мисленню – політику ненасильства як шляху до діалогу, компромісу, досягнення консенсусу, злагоди. Тому інтерес до етики і політики ненасильства й дослідження в цій сфері мають глибокий сенс. Він є віддзеркаленням глибоких процесів в людській культурі, орієнтованої на розробку нової матриці цінностей, які йдуть на зміну орієнтаціям техногенної цивілізації, пов'язаної, переважно, з ідеалом сили, владарно-насильницького перетворення природного і соціального світу. Актуальність даної проблеми зумовлена також тим, що політична діяльність передбачає певну свободу у прийнятті політичних рішень, а це вимагає від політичних і державних діячів не тільки професійних компетентнісних знань, але й гуманістичних світоглядних принципів, моральних особистісних якостей, етичного і професійного самовдосконалення на засадах концепції ненасильства.

Співвідношення ненасильницької політики і антимілітарної етики політичної поведінки, в тому числі і кореляція загальнолюдського і корпоративного рівнів моралі, гуманістичних ідей несилівої політики в історії суспільної думки, виявлення надбань історичного досвіду застосування ненасильницьких акцій у політичній діяльності може допомогти у з'ясуванні причин насильства в Бразилії, причини використання можновладцями державної влади насамперед у власних інтересах. Чому найбільша демократична держава Латинської Америки не може стримати хвилю насильства.

Примус, насильство домінували в політиці протягом усієї історії людства. В сучасних демократичних державах у політиці переважають право і мораль. Це зовсім не означає відмови від примусу. Ефективна політика передбачає оптимальне поєднання примусу, права й моралі. В разі відсутності оптимального співвідношення

цих засобів політика втрачає свою здатність виражати інтегрований суспільний інтерес.

Вимога легітимності влади виникла як реакція проти насильницької зміни влади й насильницького перегляду державних кордонів. Але потреба в легітимності влади, яка формувалася задовго до французької революції, в епоху монархій і станів, виражала усвідомлення переваги загальноновизнаного порядку над захопленням влади силою, свавіллям і порушенням загальноновизнаних норм. Поступово склалося розуміння легітимності політичної влади як переконання підвладних і світового співтовариства у її правомірності, як визнання існуючої влади. Об'єктами легітимності виступають органи державної влади, управлінські структури, вищі посадові особи, політичні еліти в цілому, правові норми.

Наслідки й розмах політичних і соціальних перетворень, які настають у ході реформ, можуть бути такими ж, як і в революції, однак їх істотна відмінність від революції полягає в поетапності змін, наявності проміжних ланок у процесі перетворень, ненасильницькому характері їх здійснення.

Соціальне призначення політики полягає в урахуванні запобігання конфліктам, розв'язанні їх в оптимальних, ненасильницьких формах всієї багатоманітності соціальних інтересів, їх узгодженні. Найбільше цьому призначенню відповідає соціальна політика, основними різновидами якої є політика соціального партнерства, національна, демографічна, регіональна політика. Здійснювана в будь-яких формах, соціальна політика має виходити з принципу соціальної справедливості, забезпечувати стосовно кожного конкретного суспільства оптимальне поєднання соціальної рівності і свободи.

Зумовлює політичну нестабільність і необхідність застосування насильства у здійсненні влади труднощі комунікації і координації, політичні орієнтації, слабка диверсифікація ролей усіх ланок системи. Влада здійснюється з допомогою ідеологічного впливу на суспільство, з використанням насильства, у тому числі в його крайніх формах – масових репресій, фізичного знищення політичних суперників, переслідування інакомислення.

Примусовість як ознака держави полягає, зокрема, в тому, що вона є процесом свідомого, нерідко насильницького, створення та збереження державою структурованості суспільства, соціальних інститутів, відносин, статусів. Це знаходить свій формальний вияв у таких, наприклад, явищах, як громадянство, рабство, кріпосництво, расовий або кастовий поділ, військова повинність, стягнення податків, утвердження офіційної ідеології.

Примусовість держави проявляється також у тому, що вона є політико-владним засобом об'єднання населення. Примусовість у встановленні державою загальнообов'язкових правил поведінки, тобто права. Тільки держава наділена правом видання законів та інших нормативних актів, дія яких поширюється на всю її територію і які є обов'язковими для всього населення. Створена таким чином система права є атрибутивною характеристикою держави. Можливість присвоєння продуктів чужої праці потребувало створення і зміцнення інститутів насильства та управління для підтримання такого способу існування.

Державне насильство найстрашніше, оскільки спирається на силу державної влади з її каральним апаратом, здійснюється у масштабі всього суспільства й не залишає громадянам законних шляхів і засобів боротьби проти нього. Негативні сторони функціонування держави виявляються не лише за недемократичних політичних режимів. Будь-яка, навіть найдемократичніша, держава прагне до розширення своїх повноважень і встановлення контролю над суспільством. Проте ідея

правової держави, верховенства права виявилася однією з найпродуктивніших у розв'язанні суспільних суперечностей ненасильницьким шляхом, враховуючи інтереси всіх учасників політичного життя.

Через придушення масових соціальних і політичних рухів може бути результатом насадження політичної системи насильницьким шляхом. Можливість ненасильницьким шляхом усунути від влади негідного лідера є однією з ознак демократії. Ненасильство є і моральним принципом політичної діяльності. На відміну від прагматичного ненасильства, що виступає як інструмент, який може використовуватись політиками з різними намірами (як засобом для цілей), ненасильство як принципова моральна позиція зобов'язує політиків до амілітарного мислення і амілітарних рішень і ідей, накладає на них внутрішню заборону, певне табу, запобігає заподіянню фізичній, матеріальній і моральній шкоді. Ненасильство як моральний принцип політичної діяльності і як загальнолюдська цінність завойовує серед політичних і державних діячів все більше прихильників.

В Бразилії періодично поліцейські у великих містах, наприклад, Ріо-де-Жанейро, здійснюють операції зі знищення злочинців, підключивши до неї армію, на допомогу броньовикам поліцейського спецназу виділяють легкі танки, які на озброєнні ВМФ, хоча раніше вони ніколи не використовувалися для боротьби з організованою злочинністю [2, с.4].

Бразилія має одну із найпотужніших економік світу і входить до ряду впливових міжнародних організацій. Перехід до демократичного устрою у цій державі відбувся не так давно – у 80-х рр. ХХ ст. і був спричинений третьою хвилею демократизації [3, с.19].

Дослідники визначили, що з появою демократії рівень насильства у державі повинен зменшитись, що пояснюється появою механізмів відповідальності та легітимності (П. Кольєр) [4, с.9]. Адже, якщо представники хочуть бути обраними на наступний термін, то повинні діяти в інтересах громадян. Рівень насильства також зменшується, якщо країна має середній рівень доходу або вищий за середній. У такому випадку демократичний режим знижує ризик політичного насильства, адже люди, які задоволені ситуацією у країні, мають менше підстав "піднімати проти нього руки". Тоді як у країнах з низьким доходом відбуваються протилежні процеси. Якщо у країні ВВП на душу населення понад 2700 дол., то демократія сприяє зниженню рівня насильства [4, с.20].

Бразилія, за результатами дослідження Світового банку, посідає 8 місце серед країн світу за розміром ВВП і має показник ВВП на душу населення більш ніж 10 тис. дол., таким чином, вона належить до країн із середнім рівнем доходу. Якщо спиратись на теорію П. Кольєра, то Бразилія не повинна була б стикнутися із проблемою насильства [5, с.21].

Щоб зрозуміти процеси, які відбуваються у Бразилії, необхідно дати визначення поняттю "насильства". У академічному словнику термін "насильство" використовується як вплив, який змушує і застосування фізичної сили. "Насильство – це фізична сила, що використовується для завдання тілесних пошкоджень, шкоди чи руйнування". Таким чином, два основних трактування поняття "насильство" (примус і застосування фізичної сили) отримали переважне висвітлення і розвиток у сучасній літературі.

Дослідники стверджують, що це використання прямої фізичної сили, спрямоване на те, щоб спричинити смерть, біль, поранення чи іншу шкоду людині, що політичне насильство – використання прямої фізичної сили з політичною метою, розрізняють насильство, яке не є легітимним, хоча застосовується державою, тому що

наділена законним правом використовувати її з метою забезпечення порядку (М. Рамсей) [6, с.235].

Дослідники визначили, що всі суспільства мають стикнутися з проблемою насильства, проте соціальні інститути, а також організації покликані контролювати насильство (Д. Нортон). Жодне суспільство не виключає насильство, найкращий вихід – управління і придушення. У демократичних країнах контроль за цим явищем здійснюється за допомогою інститутів, організацій, що мають не персоніфікований характер, адже їх існування не залежить від життя їх членів. Ці відкриті суспільства створюють сильні військові і поліцейські організації, які підпорядковуються політичній системі [7, с.59].

Застереження авторів у тому, аби держава не використовувала ці організації у власних цілях, а лише задля наведення порядку. Чим, в цілому, і займається наразі влада у Бразилії, використовуючи поліцію та армію. Але ж чому проблема придушення насильства з'явилась знову, чому уряд не попередив новий вибух насильства. Річ у тому, що хоча інститути формально існують, проте, питання є дискусійним, наскільки функціональними вони є адже, не дивлячись на те, що громадська безпека повинна забезпечуватись урядом, фінансування відбувається лише частково: так, наприклад, у 2005 р. лише 5,5 % (25 млн. дол.) було витрачено на забезпечення громадської безпеки, тоді як 270 млн. дол. було витрачено на проведення референдуму з приводу використання вогнепальної зброї, причому ще 200 млн. дол. було витрачено на рекламу. Як бачимо, гроші використовуються не просто не ефективно, а не за прямим призначенням [8, с.5].

Поняття насильства не обмежується лише прямою фізичною дією. На думку М. Рамсея існують структурне та інституціональне насильство. Врахування цих видів формує інше розуміння поняття. Соціальні структури, існування ієрархії та інститути мають вплив на появу голоду, хвороб, нерівності, соціальної несправедливості, умови, які можуть спричинити насильство, яке спрямоване на захист прав та свобод. У такому випадку індивіди та уряди відповідальні за бездіяльність так само, як і за дії. Людям може бути завдана шкода несправедливим соціальним устроєм без будь-якого прямого фізичного насильства, що вчинене з наміром [6, с.237].

Міжнародні організації виділяють два види бідності – національний та міжнародний рівні бідності. Національний рівень бідності – це частка населення, що проживає за національною межею бідності. Міжнародний рівень бідності – це дохід, що забезпечує споживання менш ніж на 2 дол. в день. З середини 90-х рр. XX століття визначають також міжнародний рівень надзвичайної бідності – дохід, що забезпечує споживання менш ніж на 1 дол. в день. Це по суті максимально допустимий рівень бідності з точки зору виживання людини. Близько 8% населення Бразилії живе менш ніж на 1 долар на день. Майже 80 % Бразилії на сьогоднішній день є урбанізованими – як наслідок – велика кількість жителів сіл, які перебираються до міста, а це робить проблему безробіття ще більш гострою, а також спричинює ряд інших соціальних проблем [9, с.3].

Таким чином, насильство в Бразилії спричинене нерівністю у розподілі доходів, безробіттям і вкрай низьким рівнем життя у певних районах. Деякі громадяни, живучи за межею бідності не знаходять іншого шляху – як стати частиною організованої злочинності, аби хоч якось зводити кінці з кінцями.

Хоча С. Хеггарт Та Р. Кауфман, порівнюючи економічну та соціальну політику країн Центрально-Східної Європи і Латинської Америки визначили, що на початку 2000-х у Бразилії було проведено декілька програм,

спрямованих на зниження рівня бідності. Проте ці програми майже не мали впливу, адже, чим більшу кількість населення вони охоплювали, тим меншими були витрати на кожну людину. З іншого боку, позитивний вплив був у тому, що велика кількість населення отримала доступ до освіти та якісної медицини [10, с.75].

Причини економічної нерівності у Бразилії стали приводом для насильства. Дж. Геррінг визначив, що чим довше країна є демократичною, тим краще економічно розвинутою вона є [11, с.325]. На прикладі Бразилії бачимо, що вона стала на шлях демократичного розвитку не так давно – у 80-х рр. XX ст., але вже має одну із найпотужніших економік світу. Це можна пояснити іншою концепцією, запропонованою А. Пшеворським, що в державах, в яких ВВП на душу населення складає менше 3 тис. дол., режим не має значення для ефективності чи неефективності розвитку країни, тоді, як у державах, де ВВП на душу населення понад 3 тис. дол., демократія зберігається і розвивається краще [12, с.145]. У 1980 р. Бразилія вже мала ВВП на душу населення 3700 дол. [13, с.2]. Саме тому демократія дала їй поштовх для розвитку, що пояснює сучасні економічні показники.

Н. Бермео визначив, що демократичний режим не дає гарантій на відсутність економічної нерівності: "Демократія є прямо протилежною до певних форм політичної нерівності, але вона ніколи не була прямо протилежною до бідності чи інших форм нерівностей. А. Пшеворський правий, коли нагадує нам, що поява демократії "була політичною революцією, але ніяк не економічною". Визначення причин нерівності, на думку автора, за демократичного режиму – це досить нелегке завдання, адже управління за демократії потребує колективних дій у багатьох областях, як еліт, так і суспільних акторів. Він також зазначає, що від того, чи оберуть лідери шлях боротьби з нерівністю та бідністю залежить ряд факторів, які лежать поза типом режиму [14, с.235].

Економічна нерівність призводить до збільшення рівня злочинів, у тому числі вбивств. Це пояснює високий рівень міжособистісного насильства, адже він набагато вищий за той, що існує у європейській чи інших країнах Латинської Америки – 24 вбивства на 100 тис. людей, тоді як у Італії цей показник 1,61 на 100 тис. населення, 1,44 у Німеччині та 2,60 у Іспанії. Держава застосовує насильство до тих, хто порушує закон, проте люди гинуть не тільки від рук бандитів, але й від рук поліцейських, внаслідок протистояння між ними та організованою злочинністю [15, с.237].

За логікою Р. Бейтса, політичний порядок виникає тоді, коли громадяни відмовляються від військових дій і присвячують свою енергію продуктивній праці, а уряд, спеціалісти насильства, використовують свою владу, щоб захищати багатство, яке вироблене жителями. Таким чином політичний порядок – це стан, коли існує баланс між першим та другим [16, с.237]. Його відсутність спричинює деформацію порядку. Так, через економічну нерівність у особливих бідних районах Бразилії виникають спалахи насильства, які дестабілюють життя не лише найбідніших прошарків населення.

Висновки. Розвиток демократії вимагає безперервного духовно-морального вдосконалення політиків, гуманізації політичних цілей та засобів їх досягнення. Демократична держава може використовувати насильство проти громадян для встановлення порядку. Беручи до уваги підхід М. Рамсея щодо політичного насильства та легітимної сили, використання якої спрямоване на забезпечення порядку, то у випадку із Бразилією, це скоріше саме легітимна сила, яка застосовується, аби жертв не стало ще більше. Насильство – це не обов'яз-

ково застосування фізичної сили, якщо бездіяльність чи невірні рішення влади призводять до того, що певна частина населення живе за межею бідності – це також певний тип насильства. Щодо його появи, то цьому сприяють соціальні, економічні чинники, наявність і функціонування інститутів та організацій, які покликанні забезпечувати управління насильством, але з різних причин не працюють ефективно [17, с.220]. На відміну від державного тероризму репресії мають переважно інструментальний, ніж демонстративний характер. Безпосередній об'єкт насильства і його віддалена мета в основному збігаються, елемент залякування не грає самостійної ролі. За масштабом та інтенсивністю репресії можуть розрізнятися між собою. З погляду спрямованості, репресії завжди консервативні, тобто націлені на захист і збереження існуючого політичного ладу. Засоби, використовувані в ході репресії, можуть бути досить різноманітними. Сучасні держави мають апарат насильства, який спирається на останні досягнення науки і техніки (спецснаряження поліції, гумові кулі, сльозоточивий газ). У розпорядженні держави знаходяться не лише сили поліції, але і спецпідрозділи, служби, покликані забезпечувати порядок. У крайніх випадках репресивні функції виконує й армія, однак, як правило, це є ознакою слабкості державної влади. З політичної точки зору, залучення армії до внутрішніх конфліктів є небезпечним, тому що може призвести до подальшого втручання збройних сил у владні відносини. Крім того, армія не пристосована до каральних функцій ні з військово-технічної (занадто руйнівна), ні з психологічної точок зору (найчастіше не схильна вести боротьбу з мирними громадянами).

Список використаних джерел:

1. Вебер М. Політика як покликання і професія. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://domknig.net/index.php?name=Book>
2. На вулицях Ріо-де-Жанейро з'явилися танки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://novynar.com.ua/world/143722>
3. Pinheiro P. The paradox of democracy in Brazil. – The Brown Journal of World Affairs. [Електронний ресурс] – 2002. – P. 114.
4. Collier P. Wars, Guns, and Votes: Democracy in Dangerous Places. – 2016. – P. 18.
5. The World Bank. [Електронний ресурс] – <http://www.worldbank.org/>. Brazil GDP – per capita (PPP). – Режим доступу: http://www.indexmundi.com/brazil/gdp_per_capita_%28ppp%29.html.
6. Ramsay Maureen, "Liberal democratic politics as a form of violence," Democratization, Vol. 17. – № 2. April 2010. – pp. 235–250.
7. Douglass C. North, John Joseph Wallis, Barry R. Weingast, "Violence and the Rise of Open-Access Orders," Journal of Democracy. – Vol. 20. – № 1. – January 2009. – pp. 55–68.
8. Ituassu. Violence in Brazil: all are targets, all are guilty. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.opendemocracy.net/democracy-protest/brazil_violence_3555.jsp.
9. Волкова Н. Економіка Бразилії і ціни. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.samoupravlenie.org/37-12.php>.
10. Stephen Haggard and Robert Kaufman, "How Regions Differ," Journal of Democracy. – vol. 20. – № 4. – October 2009. – P. 75.
11. Gerring John, Phillip Bond, William Barndt, "Democracy and economic growth: a historical perspective," World Politics. – Vol. 57. – №. 3. – P.325.
12. Przeworski Adam et al. Democracy and Development: Political Institutions and Well-being in the World, 1950-1990 (New York: Cambridge University Press, 2000), "Introduction," ch. 3. – pp. 142 – 179.
13. Brazil GDP – per capita (PPP). [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.indexmundi.com/brazil/gdp_per_capita_%28ppp%29.html
14. Bermeo Nancy, "Does Electoral Democracy Boost Economic Inequality?," – Journal of Democracy. – October 2009. – P. 23.
15. Pinheiro P. The paradox of democracy in Brazil. – The Brown Journal of World Affairs. – 2002. – P. 115.
16. Bates R. When Things fell apart. – 2016. – P. 130.
17. Косенко Д. В. Демократія в теорії комунікативної дії Юргена Габермаса. Гуманітарні студії. 36. наук. праць. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2013. – Вип. 20. – С. 220-227.

Надійшла до редколегії 17.04.18

О.И. Ткач, А.О. Ткач

ДЕМОКРАТИЗАЦИЯ И НАСИЛИЕ В БРАЗИЛИИ: ПРОТИВОРЕЧИВЫЕ ВЗАИМОТНОШЕНИЯ МОРАЛИ И ПОЛИТИКИ

В статье рассматриваются особенности насилия в политике, которое для Бразилии есть проблемой политической системы. Насилие пронизывает уровни государственного управления (федеральный, региональный, муниципальный) и все ветви власти. Несмотря на мероприятия, принятые на государственном уровне, проблема как и раньше остается актуальной. Службы контроля разветвляются, но при этом не становятся эффективными. Неформальные практики общественных взаимоотношений, что является важной частью бразильской политической культуры, также влияют на эффективность борьбы с насилием: в Бразилии вызвана несовершенством институтов. Методология статьи содержит системные, структурно-функциональные, сравнительно-политический подходы, метод анализа, синтеза, индукции, дедукции, моделирования. В данной статье проанализирована природа насилия "по-бразильски" и ее особенности, меры борьбы на всех уровнях государственного управления, достигнутые результаты.

Ключевые слова: Бразилия, насилие, демократия, политические институты, законодательство, безопасность.

О. I. Tkach, A.O. Tkach

DEMOCRACY AND VIOLENCE IN BRAZIL

The article analyzes the priorities the processes of humanization of politics through the concept of non-violence are investigated; the advantages of the evolutionary-reforming way of the social-political development as compared with the revolutionary-violent one and the inadmissibility of political violence leading to the dehumanization of social relations, material and human losses are well grounded. Humanistic ideas of M. Gandy, M.-L. King and the importance and historical experience of their realization are presented. Their actualization in political practice in Ukraine and in modern international relations is shown. The interrelations of morals and politics, the role of morals in reforming politics, the correlation of general and corporate levels of morals are investigated. Non-violence is shown to be the moral principle of politics, the implementation of which provides social and historical succession. Political violence as the states possess a monopoly on using force, they must react on the acts of political violence, accomplished by the not states, and separate persons or groups, especially when such actions suppose using force. Aims of such actions can be two kinds: To prang the existent social and political system with view of to replace her other. The political violence legally shown in a political crime must be determined on two basic elements: Reason of action must be political, i.e. to pursue one of the aims indicated higher. This reason distinguishes political violence from ordinary crimes. A like action can be considered as an ordinary or political crime depending on his reason. Subject of violence can be only a person or separate group of persons (organization, party). The real origin of political violence renders the different affecting potential of future violence, changing depending on the degree of success of dissidents and types of answer of the mode on him. The third type of theories binds violence to the dynamics of conflict. There are competitive groups in any society – economic, political, spiritual. Beginning of competition of groups and personalities – it potential. Reasons of economic inequality in Brazil became cause for violence. D. Gerring defined that than longer a country is democratic, so much the better economically developed she is. On the example of Brazil see that she became on the way of democratic development not so a long ago – in 80th XX of century, but already has one of the most powerful economies of the world. It can be explained by other conception, offer A. Pshevorsky, that in the states in that GDP makes less than 3 thousand dol. per capita, mode not important for efficiency or unefficiency of development of country, then, as in the states, where GDP per capita over 3 thousand dol., democracy is kept and develops better.

Key words: Brazil, non-violence, humanism, morals, spirituality, politics, moral politics, policy of non-violence, humanization of politics, humane objectives, social justice, common for all people values, consensus.